PRIPREMA SLIKARSKOG PLATNA: OD NAPINJANJA DO PREPARACIJE

Stručna umjetnička radionica

Opis i cilj radionice

Radionica je osmišljena kao praktično-edukativni program stručnog usavršavanja namijenjen studenticama i studentima diplomskih studija Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, s ciljem proširivanja njihovih stručnih kompetencija u području tehnologije slikarskih materijala i pripreme slikarskih podloga.

Polazište radionice jest upoznavanje s materijalnom strukturom slikarskog platna i razumijevanje važnosti pravilne pripreme nosioca slike. Posebna pozornost posvetit će se platnu kao fleksibilnom nosiocu slike, njegovim svojstvima te postupku napinjanja, izolacije i preparacije za kvalitetnu i trajnu slikarsku podlogu.

Kroz teorijsko izlaganje, demonstraciju i praktičan rad sudionici će proći cjelokupan tehnološki postupak pripreme platna – od pripreme drvenog podokvira do završnog nanošenja slikarske osnove.

Sadržaj i tijek radionice

1. Priprema drvenog podokvira

U uvodnom praktičnom dijelu sudionici će se upoznati s osnovnim karakteristikama drvenih letvica namijenjenih izradi podokvira za slikarsko platno. Obradit će se odabir i priprema letvica te njihovo spajanje. Posebna pozornost posvetit će se pravilnosti konstrukcije, stabilnosti i napetosti koja se postiže tijekom postavljanja platna.

2. Napinjanje slikarskog platna

Sljedeća faza obuhvaća odabir i pripremu platna te demonstraciju postupka njegova napinjanja na drveni podokvir. Sudionici će praktično usvojiti tehniku ravnomjernog zatezanja tkanine, raspored i način pričvršćivanja platna te pravilno oblikovanje rubova i kutova. Razmotrit će se važnost ravnomjerne napetosti platna i odnos između strukture tkanja, smjera niti i stabilnosti nosioca slike.

3. Priprema i kuhanje tutkala

U ovom dijelu radionice obrađivat će se svojstva životinjskog tutkala kao prirodnog proteinskog ljepila, njegova namjena i primjena u tradicionalnim slikarskim postupcima. Sudionici će se upoznati s postupkom pripreme tutkala, njegovim bubrenjem u vodi, zagrijavanjem i otapanjem, uz osvrt na važnost koncentracije, temperature i konzistencije tutkalne otopine.

4. Tutkaljenje i izolacija platna

Poseban dio radionice posvećen je postupku tutkaljenja, odnosno impregnacije i izolacije platna. Demonstrirat će se dva načina primjene tutkalne otopine:

- **Toplo, tekuće tutkalo** – priprema i nanošenje zagrijane tutkalne otopine na površinu platna, uz upoznavanje s načinom njezina prodiranja u strukturu tkanja i stvaranja izolacijskog sloja.
- **Hladno-želirano tutkalo** – priprema i primjena tutkalne otopine u želiranom stanju, uz usporedbu konzistencije, načina nanošenja i karakteristika nastalog sloja.

Kroz praktičnu demonstraciju razmotrit će se razlike između ovih načina primjene, njihova tehnološka svojstva i utjecaj na površinu i mehaničke karakteristike platna.

5. Nanošenje slikarske osnove – gesso

Završni dio radionice obuhvaća upoznavanje sa slikarskim osnovama i njihovom funkcijom u pripremi podloge za slikanje. Sudionici će se upoznati s postupkom nanošenja gesso osnove na prethodno pripremljeno platno, načinom nanošenja slojeva, njihovim sušenjem i završnom obradom površine.

Razmotrit će se uloga osnove u reguliranju upojnosti, teksture i optičkih svojstava slikarske podloge, kao i njezina važnost u odnosu na odabranu slikarsku tehniku.

Ishodi radionice

Po završetku radionice sudionici će moći:

- prepoznati osnovne materijale i alate potrebne za pripremu slikarskog platna;
- samostalno pripremiti drvene letvice i sastaviti podokvir;
- pravilno napeti i pričvrstiti slikarsko platno;
- pripremiti i zagrijavati životinjsko tutkalo u skladu s njegovim tehnološkim svojstvima;
- razlikovati i primijeniti toplo-tekuće i hladno-želirano tutkalo;
- provesti postupak tutkaljenja i izolacije platna;
- nanijeti slikarsku osnovu te razumjeti njezinu funkciju u pripremi slikarske podloge.

Radionica će omogućiti povezivanje teorijskih znanja o slikarskim materijalima s neposrednim praktičnim iskustvom. Njezin je cilj osposobiti sudionike za samostalniji, promišljeniji i tehnološki osviješten pristup pripremi slikarskih podloga, kao važnom dijelu profesionalnog umjetničkog djelovanja.